

The Project Gutenberg eBook of In Griekenland

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: In Griekenland

Author: A. Adossidès

Release date: February 15, 2009 [eBook #28085]

Most recently updated: January 4, 2021

Language: Dutch

Credits: Produced by The Online Distributed Proofreading Team at <https://www.pgdp.net/>

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK IN GRIEKENLAND ***

[310]

In Griekenland.

Naar het Fransch van A. ADOSSIDÈS.

et Griekenland van tegenwoordig is niet meer dat van Chateaubriand of van Edmond About. Het heeft allerlei veranderingen ondergaan. Uit het kleine stadje, dat Athene in hun tijd nog was, en dat men er dertig of veertig jaren geleden ook nog zag, is thans een stad geworden, die waardig haar plaats inneemt onder de europeesche hoofdsteden. De veiligheid is er overal in het land volkomen. De voornaamste middelpunten en de plaatsen waar men opgravingen doet, zijn met Athene verbonden door spoorwegen of door een net van goede rijwegen.

Zowel uit Athene als uit Patras bereikt men snel Olympia, Corinthe, Mycene, Argos, Nauplia, Tripolitza en Kalamata: Thebe, Chaeronea, Livadia en Chalkis hebben eveneens hun spoorwegen. Ook in Thessalië kruisen elkander de rails. Van Volo gaat een lijn naar Larissa, een andere naar Kalabaka, waar men een bezoek kan brengen aan de beroemde groep der Meteorenkloosters. Naar Sparta laat men zich per rijtuig of per muilezel brengen, en tusschen den Piraeus en Delphi wordt de dienst door booten onderhouden. Corfoe ligt op den weg der pakketbooten, die van Brindisi of Venetië naar Patras gaan. Een uitstapje naar de eilanden van den Griekschen Archipel neemt meer tijd. Maar als men niet tot de Cycladen kan gaan, als men niet vol genoeg is van de archaeologie, om op het eiland Delos aan een dienst ter eere van den god Apollo deel te nemen, dan moet de vriend van kleur en lijn toch altijd Salamis gaan zien en Poros, Aegina en den tempel.

Het reizen in het binnenland is voor toeristen niet altijd en overal gemakkelijk. Naar vele beroemde ruïnen en wonderschoone punten voeren slechts allerwonderlijkste wegen. De heerlijke tocht door de kloven van den Taygetos, de bestijging van den berg Kotyion, op welks top zich de tempel verheft, dien het genie van Ictinos voor den genezenden Apollo oprichtte, zijn ware beproevingen voor het uithoudingsvermogen van den ruiter en zelfs voor dat van den voetganger. Maar zulke moeilijke wegen, die men evenwel zonder nadeelige gevolgen aflegt, dank zij der behendigheid van de muilezels, zijn inderdaad uitzonderingen. Meestal heeft men goede wegen.

Griekenland is een der weinige landen, waar men in dezen tijd van autosnelheid nog reizen kan in een aangenaam tempo en nog kan ronddolen en dwalen en flaneeren naar hartelust. Alleen als men er neiging toe gevoelt, verhaast men den pas of als de gids er roeping toe vertoont. Op harmonieuse wijze wordt de tocht

gedaan, zonder lastige haast of tyrannieke snelheid; er zijn van die lange trajecten, waar men uren aaneen geen sterveling ontmoet. En meestal behoeft men slechts even zich buiten de poorten van een stad te begeven, om dadelijk zich te gevoelen te midden van de eenzaamheid der bergen of van de wijde vlakke.

Op menige plek komt de geur van maagdelijken grond u tegen. De illusie zou volkomen wezen, als niet bij elke bocht van den weg plotseling een tempel in puin te voorschijn kwam, of een middeleeuwsch fort, een kapel, die op het instorten staat, of een dorp, waarvan de huizen als een kudde geiten tegen de helling der bergen hangen. Laat ieder, die Griekenland wil zien, haast maken; nu zijn er het toerisme en de vreemdelingenindustrie nog maar in het opkomen. Er zijn nog geen wandaden tegen de schoonheid eener streek te constateeren, en de schilderachtige punten zijn nog ongeschonden.

Alleen de steden hebben genoeg den invloed van den modernen tijd ondervonden, om voor het aan modern comfort verwende menschenkind niet afschrikkend te werken. In de voornaamste plaatsen slaapt en eet men niet al te slecht. Patras, Nauplia, Delphi, Olympia hebben zelfs uitstekende hotels. In de gehuchten en de afgelegen dorpen herbergt de aanzienlijkste burger de doortrekkende vreemdelingen. Ook de op de hoogten gelegen kloosters weten reizigers goed te ontvangen; de monniken van Megaspoleon en die uit de Meteorenkloosters zijn beleefde en zeer milde gastheeren. Hoogerop in het gebergte krijgt men een gul onthaal bij de herders, waar nog een aartsvaderlijke eenvoud heerscht. Zij slachten ter eere van den reiziger het traditioneele gemeste kalf, dat aan het spit gebraden wordt en des avonds na het homerische onthaal, als allen in een kring rondom een groot vlamvend vuur zijn uitgestrekt, heffen ze liederen aan, herderszangen, populaire melodieën en oude volkswijzen.

Het Griekenland van de herders en de bergbewoners is waard, beter bekend te worden, zooals ook dat der zeelieden de moeite van het bekijken loont. Dat Griekenland wordt door de zee en de bergen van de beschaving afgehouden, en in de afgelegen gedeelten der bergstreken, zoowel als aan de weinig bezochte kusten moet men het echte nationale leven zoeken. Daar hebben de steeds openstaande woningen nog een geur van de oudheid over, en men begroet er den vreemdeling met den naam van "broeder", adelphé. Dat schilderachtige Griekenland van de herders is door een kunstenaar uit Genève, den knappen fotograaf Fred. Boissonas, een vurig bewonderaar van Hellas, onder handen genomen en hij heeft dat meer bekend willen maken naast het artistieke Griekenland in een werk, dat eerlang zal verschijnen, een prachteditie, met den titel: "In Griekenland". Er zullen slechts een bepaald getal exemplaren voor inteekenaren verschijnen en de prijs is 500 francs.

Honderd-veertig heliogravures zullen het werk luister bijzetten, waaronder een groot aantal buiten den tekst, De heer Daniel Baud-Bovy, de directeur van het Museum te Genève, die den heer Boissonas op zijn reis heeft vergezeld, heeft het verhalende en beschrijvende gedeelte voor zijn rekening genomen. Het werk wordt aangevuld met archaeologische aantekeningen van den heer G. Nicolle, oud-lid van de Fransche School voor kunst en oudheidkunde te Athene, en met een voorrede van den heer Th. Homolle, den eminenten oudheidkundige, directeur der nationale musea, oud-directeur van de school van Athene.

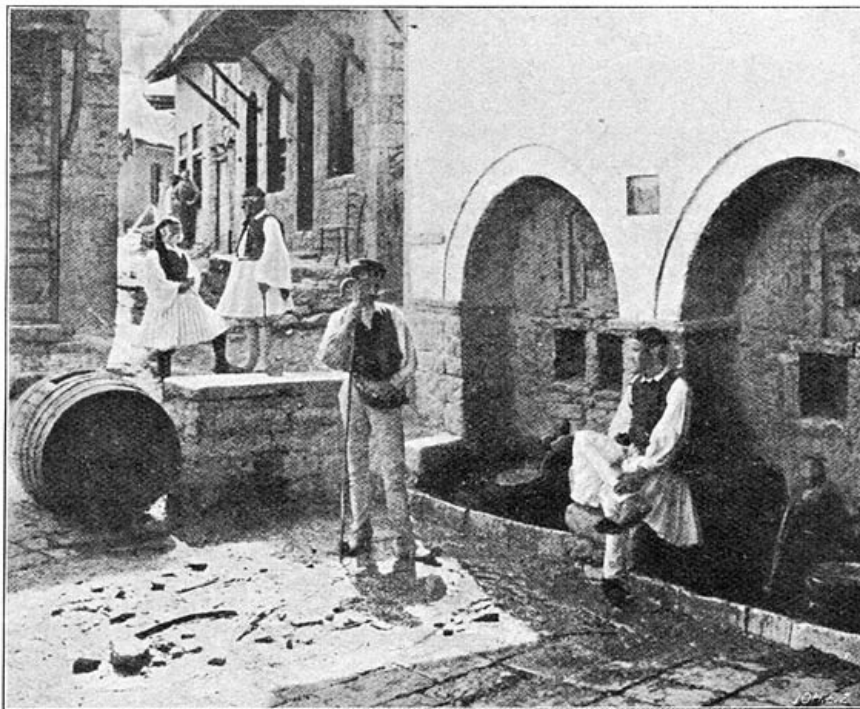
[311]

Het boekdeel, dat een waar kunstwerk is, richt zich zoowel tot de liefhebbers van zeldzame uitgaven en typografische meesterstukken als tot de eigenlijke hellenisten, de archaeologen en de vurige vereerders van Griekenland. De heer Boissonas heeft ons een gulden boek over Hellas willen geven, alleen met de gedachte, een moment van bewondering te wijden aan de natuurlijke schoonheden, de kunstwerken en de historische herinneringen van dat gezegende land. Ook wil hij het land beter doen kennen en begrijpen, want al ligt het vlak vóór de poorten van Europa, toch blijft het een weinig geheimzinnig voor het groote westersche publiek.

Daar het nog niet druk bezocht wordt, telt Hellas zijn bewonderaars nog niet in genoegzaam grooten getale; ze vormen enkel nog maar een élite van geletterden, kunstenaars en archaeologen. En merkwaardig genoeg, al zijn er geschiedschrijvers en dichters, die zich aan Griekenland wijden, schilders heeft het weinige, ten minste onder de Westerlingen. Als men René Ménard uitzondert, is er geen moderne landschapschilder, die zijn inspiratie in Griekenland is gaan zoeken. Onlangs heeft Gustave Fougères, een professor aan de Sorbonne, in eene redevoering op die bijzonderheden gewezen en ze aldus verklaard: "De schilders uit de westersche landen zijn te zeer gewend aan de flauwe omtrekken en het wazige licht der westersche landen, en ze vinden, dat er in het grieksche landschap te veel teekening is en niet genoeg overgang van tinten".

Maar juist in dien eenvoud der lijnen ligt een der grootste bekoorlijkheden van die onvergelykelijke natuur; en verder schuilt die in de duidelijkheid en vastheid der lijnen van het reliëf. In de doorschijnende atmosfeer komen alle omtrekken scherp

uit, en het grieksche licht doet elke bijzonderheid tot haar recht komen.

Een grieksch dorpje: Andritzéna.

“Wat bewerkt niet het grieksche licht!” roept Maurice Barrès uit; “het maakt iets moois van een stofzuil, die in de verte door den wind wordt opgejaagd....” In het diffuse licht kleuren zich de nevels, die boven de kloven hangen, en de schaduw in de spleten tusschen de rotsen heeft haar eigen tint. Het grieksche licht hangt overdag opaalkleurige dampen om de bergtoppen; en op de hellingen van bergen en heuvels, in de diepten der dalen, verhoogt het de verscheidenheid van kleur van grond en water en gebladerte. In het licht der ondergaande zon worden de hooge toppen gebaad in een parelmoeren schijn, en de heele natuur neemt een purperen gloed aan, met goud afgewisseld en zachtbruin, als was er een regen van amethysten neergedaald.

Er komen heldere nachten voor met een sterrenhemel, die vooral in Attica, het overal licht maakt als op den dag. En als de maan haar fantastisch schijnsel uitgiet over de hellingen der heuvels, tot in het donkerste der bosschen en op de zachte oppervlakte der wateren hier en daar schitterende vlekken legt, is het landschap bijna bovennatuurlijk schoon.

Op de bewonderenswaardige fotografieën, die het prachtwerk illustreeren, is het den heer Boissonas gelukt, iets terug te geven van die doorschijnendheid der lucht, dat kristalheldere der atmosfeer, dat typisch is voor Griekenland. Buitendien heeft de verzameling de verdienste een bijna volledig denkbeeld te geven van de verscheidenheid en de originaliteit der grieksche landschappen. In Griekenland heeft elke streek, elke provincie bijna haar eigen aard en haar apart aanzien. Er is daar telkens een geheel, dat op zichzelf staat, want de natuur is in Griekenland net als de menschenstammen naar bepaalde gebieden ingedeeld. Als de Messeniër van de hoogte zijner bergen neerziet op zijn vlakte, die in een krans van bergen is ingesloten, krijgt hij van zijn land een totaalindruk en hij overziet het in zijn geheel; vanaf den Mistra omvat de blik van den Spartaan het gansche dal der Eurotas; van de vesting Argos kan de bewoner van het landschap Argos zijn vaderstreek aanschouwen, en overal is het iets dergelijks.

Het tooneel, dat zich aan de blikken van den beschouwer voordoet, is nergens hetzelfde. Maar wat wel alom te vinden is, zijn de edele lijnen en de vaste omtrekken, hoe uiteenlopend ook de onderdeelen zijn, hoe de aard der vormen moge verschillen en het karakter der landschappen zijn eigen stempel dragen.

[312]

Attica, dat trotsch en majestueus is, ontrolt in eenvoud de naaktheid zijner bergen en de grijze bekleeding, die de olijvenbosschen in de dalen neerleggen; Attica heeft den adel van het Parthenon en de gratie van het Erechtheion. Delphi, dat woest en dreigend is, vol geheimzinnigheid en vrome verschrikking te midden der reusachtige rotsen en diepe kloven, is juist een geschikte lijst, om als kader te dienen voor de godin, die de beslissingen van het noodlot uitsprak.

Olympia en het heele dal van de Alpheus, een oase van groen, vroolijk lachend en gracieus, is de natuurlijke omlijsting van het heilige gebied, van waar de luchthartige opgewektheid en de blijde levensmoed uitgingen.

Een grieksche dans: De Syrtos.

Arcadië, Boeotië, Thessalië, alle hebben zoo hun eigen type. Soms heeft hier of daar de natuur er schijnbaar behagen in geschept, al spelend de elementen ondereen te mengen, die in het geheel niet bijeen schenen te behooren. In Sparta is de tegenstelling treffend en tevens verheven tusschen de weelderige zoetheid van het dal en den stroeven ernst van den Taygetos met zijn breede contreforten, zijn geweldige steilten, zijn toppen met eeuwige sneeuw en zijn als door den bliksem uitgebeten rotsen.

Dezelfde grootsche verschillen aan de kusten der zee, die de grilligste hoeken en bochten heeft uitgeslepen en in dwaze uitgelatenheid er haar baaien en golven en inhammen toovert.

En tusschen de eilanden heerscht dezelfde verbijsterende verscheidenheid. Hydra en Spetzae zijn dor en kaal, als uitgedroogd door de zon; Euboea heeft alpine schoonheid aan te wijzen; het vulkanische Thyra heeft danteske gedeelten; Corfoe is een paradijs van groen; Naxos, de koningin der Cycladen, ligt op het water als een bloem, die zich voor den wijden hemel opent, en weer andere eilanden, alle uiteenlopend van karakter en aanzien, zijn alle zusters door de zuiverheid van teekening en dien rijkdom en die veelzijdigheid van vormen, die Flaubert zoo artistiek deed zeggen, dat tot de vorm der bergen er als gebeeldhouwd is en meer dan ergens elders architecturale lijnen vertoont.

Colofon

Beschikbaarheid

Dit eBook is voor kosteloos gebruik door iedereen overal, met vrijwel geen beperkingen van welke soort dan ook. U mag het kopiëren, weggeven of hergebruiken onder de voorwaarden van de Project Gutenberg Licentie bij dit eBook of on-line op www.gutenberg.org.

Dit eBook is geproduceerd door het on-line gedistribueerd correctie team op www.pgdp.net.

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org.

This eBook is produced by the Online Distributed Proofreading Team at www.pgdp.net.

Codering

Dit bestand is in een verouderde spelling. Er is geen poging gedaan de tekst te moderniseren. Afgebroken woorden aan het einde van de regel zijn stilzwijgend hersteld.

Kennelijke zetfouten in het origineel zijn gecorrigeerd. Dergelijke correcties zijn gemarkeerd met het corr-element.

Hoewel in het origineel laag liggende aanhalingstekens openen gebruikt, zijn deze in dit bestand gecodeerd met “. Geneste dubbele aanhalingstekens zijn stilzwijgend veranderd in enkele aanhalingstekens.

Documentgeschiedenis

2009-02-14 Begonnen.

Externe Referenties

Dit Project Gutenberg eBook bevat externe referenties. Het kan zijn dat deze links voor u niet werken.

Verbeteringen

De volgende verbeteringen zijn aangebracht in de tekst:

Bladzijde	Bron	Verbetering
312	veelzijdigheid	veelzijdigheid

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK IN GRIEKENLAND ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of

things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense

to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide

a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities

and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.